Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valmistelija: Kehittämispäällikkö Sanna-Riikka Saarela 12.5.2025 SYKE/2025/1008
Johdon tuki

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta Julkinen
mmv@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 13.5.2025 klo. 10.00 / VNS 2/2025 vp / Asiantuntijalausuntopyyntö
Asia: VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelmasta 2026–2029.

Keskitymme lausunnossamme erityisesti Syken toimintamenorahoitukseen tehtyihin T&K-lisäpanostuksiin ja kansalliseen vastinrahoitukseen EU:n rahoittamille T&K-hankkeille, joilla toteutetaan T&K-rahoituslain monivuotisen rahoituksen suunnitelmaa sekä kevään 2025 riihessä päätettyyn 130 milj. euron valtionhallinnon lisäsäästöön.

Syken toimintamenorahoitukseen tehdyt T&K-lisäpanostukset

Syke on ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tuottaa tietoa, asiantuntemusta ja palveluja yhteiskunnan eri toimijoille. Syke mahdollistaa vihreää siirtymää ja kestävyysmurrosta tuottamalla monipuolisesti, ratkaisukeskeisesti ja vuorovaikutteisesti tietoa ja välittämällä sitä käyttöön sekä arvioimalla politiikan ja suunnitelmien vaihtoehtoja ja vaikuttavuutta. Syke tukee tutkimuksellaan ja asiantuntemuksellaan kansallista ja EU-tason yhteiskunnallista päätöksentekoa ja lainsäädännön toimeenpanoa. Merkittävä yhteiskunnallinen kysyntä kestäville ratkaisuille ja ympäristöalan osaamiselle on heijastunut viime vuosina Syken toimintaan.

Syke pitää erittäin myönteisenä hallituksen päätöstä osoittaa Sykelle ja Luonnonvarakeskukselle (Lukelle) rahoitusta ennallistamisen tutkimukseen yhteensä 2 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen. Ennallistamisen T&K-toiminta on tällä hetkellä erittäin ajankohtaista käynnissä olevan kansallisen ennallistamissuunnitelman laadinnasta ja sen jälkeen suunnitelman toimeenpanosta ja seurannasta johtuen. Syken tuottaman tiedon avulla voidaan merkittävästi tukea kustannustehokkaiden ja vaikuttavien ennallistamistoimien suunnittelua, kohdentamista ja seurantaa sekä paikata valmistelussa havaittuja, ekologisen pohjatiedon puutteita esimerkiksi luontotyyppien osalta. Sykellä on pitkä historia ja vankkaa T&K-osaamista ennallistamista tukevan tietopohjan tuottamisessa ja käytännön ennallistamistoimien vaikuttavuuden tutkimuksessa. Tällä rahoituksella tehtävä työ tulee rakentumaan aikaisempien ja käynnissä olevien kansallisten ja EU-hankkeiden päälle. Työssä

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

tullaan tekemään yhteistyötä Luken kanssa. Pitkäjänteinen rahoitus mahdollistaa kestävyyssiirtymän vaatiman luontopositiivisuuden edistämisen tutkimukseen pohjautuvin ratkaisuin.

Samoin Syke pitää erittäin myönteisenä hallituksen päätöstä osoittaa Sykelle ja Lukelle yhteensä 4 milj. euron määräaikainen lisärahoitus vuosille 2026—2027. Rahoituksella Syke ja Luke kehittävät uusia ja ajanmukaisia, tutkimukseen perustuvia ja kustannustehokkaita luontotyyppi- ja ekosysteemitiedon tuotannon menetelmiä ja tietotuotteita, sekä näiden kokonaishallintaa. Uudet menetelmät perustuvat kaukokartoitukseen, molekyylibiologiaan, koneoppimiseen ja mallinnukseen. Tehtävän T&K-työn avulla erittäin monimuotoinen luontotieto saadaan tutkimuksen, päätöksenteon ja käytännön toimijoiden tarvitsemaan muotoon ja nykyistä paremmin saataville. Lisärahoituksella lisätään tuottavuutta sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

Syke hyödyntää tutkimuksessaan suurteholaskentaan ja tähän liittyviä kansallisia kyvykkyyksiä. **Syke näkee myönteisenä CSC:lle myönnettävän lisärahoituksen suurteholaskennan ekosysteemin käytön monipuolistaminen ja kyvykkyyksien vahvistamiseen. Syke näkee myönteisenä myös Euroopan avaruusjärjestö ESA:n vapaaehtoisten ohjelmamaksujen valtuuksien lisäämisen.** Lisärahoitus tukee kansallisella tasolla satelliittipohjaisen tiedon käyttöönottoa myös Syken toimialalla. Lisäksi kansallinen lisärahoitus ESA:n ohjelmamaksuihin mahdollistaa monipuolisemman osallistumisen avaruuden hyödyntämiseen keskittyviin kehittämishankkeisiin. Sykelle merkityksellisiä ovat ympäristön seurantaan ja kokonaisturvallisuuden edistämiseen liittyvät T&K-hankkeet.

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus

Syke on menestynyt erinomaisesti sekä kotimaassa että Euroopassa tutkimus-, selvitys- ja kokeilutoiminnan rahoituksen hankinnassa. Syken toiminnan rahoituksesta yli 60 % on ulkopuolista rahoitusta, josta pääosa kohdentuu tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Toimintamenorahoituksen pienuus on muodostunut pullonkaulaksi sille, että ulkopuolista rahoitusta voitaisiin riittävässä määrin, jopa lisääntyvästi, hyödyntää Syken T&K-tehtävien hoitamiseen, sillä yhteisrahoitteisten hankkeitten omarahoitusosuudet katetaan toimintamenomomentilta. Tämän vuoksi uusi EU-hankkeille osoitettava vastinraha (Sykelle 2,3 milj. € vuodelle 2025) on Sykelle välttämätön EU:n T&K-määrärahojen kotiuttamisen mahdollistaja.

Vastinrahakäytäntö on Syken näkemyksen mukaan edellytys sille, että hallitusohjelman tavoite EU:sta kotiutettavan T&K-rahoituksen kaksinkertaistamisesta voidaan saavuttaa, ja sen jako saannon perusteella on kannustava. Tästä syystä **Syke pitää erittäin myönteisenä hallituksen päätöstä osoittaa EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille 5 milj. euron lisäys vuodesta 2027 lähtien.**

Valtionhallinnon lisäsäästö

Hallitus päätti kevään 2025 puoliväliriihessä 130 milj. euron valtionhallintoon kohdentuvasta lisäsäästöstä. Vaikka säästöjen jakautuminen hallinnonaloille selviää vasta myöhemmin, on selvää, että ne tulevat vaikuttamaan valtionhallinnon kykyyn tehdä laadukasta ja tietoon perustuva lainsäädännön valmistelua, toimeenpanoa sekä vaikuttavuuden seurantaa. Leikkausten myötä vähenee myös valtionhallinnon resurssit kehittää ja tehostaa toimintaa, mikä on välttämätöntä toimintaympäristön muuttuessa nopeasti. **Syke korostaa, että useimmat ympäristöministeriön ja maa-**

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntöhankkeiden tavoitteet ja vaikutukset ulottuvat laajalle yhteiskunnassa, mistä syystä valmisteluun ja toiminnan kehittämiseen on varattava riittävästi aikaa ja resursseja.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet kehittämispäällikkö Sanna-Riikka Saarela, tutkimusjohtaja Eeva Primmer, yksikönjohtaja Aino Juslén, yksikönjohtaja Saku Anttila ja palvelujohtaja Heli Karjalainen.

Jakelu	mmv@eduskunta.fi
Kopio	kirjaamo@syke.fi